

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
Кафедра педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
Основи дефектології та логопедії

вибіркова

Освітньо-професійна програма	<u>«Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)»</u>
Спеціальність	<u>012 Дошкільна освіта</u>
Галузь знань	<u>01 Освіта / Педагогіка</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи (назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)	
Мова навчання	<u>українська</u>
Розробники:	<u>ПЕРЕПЕЛЮК Інна Романівна</u> , кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти
Профайл викладача (-ів)	http://preschool.cv.ua/perepeliuk_inna_romani_vna/
Контактний тел.	
E-mail:	i.perepeliuk@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=653
Консультації	Консультації з навчальної дисципліни проводяться очно та онлайн. Очні консультації: середа з 14.30. до 16.30 ауд. 531, корпус №8 Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Онлайн-консультації (за попередньою домовленістю): п'ятниця з 13.00 до 14.00

1. Анотація дисципліни.

Силабус навчальної дисципліни «Основи дефектології та логопедії» складено відповідно до освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)», галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка», спеціальності 012 «Дошкільна освіта» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Форма підсумкового контролю - залік.

2. Мета навчальної дисципліни: розкрити методологічні і теоретичні основи дефектології та логопедії як науки, розглянути історичний аспект розвитку теорії та практики спеціальної освіти, сучасні тенденції і проблеми організації педагогічної допомоги дітям з особливими освітніми потребами, розкрити особливості психолого-педагогічного супроводу дітей з порушеннями психофізичного розвитку, сформулювати у студентів знання, уміння та навички з проблем організації роботи з дітьми дошкільного віку, що мають мовленнєві порушення.

3. Пререквізити.

Курс «Основи дефектології та логопедії» ґрунтується на вже засвоєних знаннях, навичках і вміннях, отриманих під час вивчення фахових дисциплін: «Педагогіка загальна», «Психофізіологія дітей дошкільного та молодшого шкільного віку», «Психологія дитяча», «Дошкільна лінгводидактика» та ін.

4. Результати навчання

знати:

- історію розвитку і становлення систем допомоги дітям з порушеннями розвитку в Україні та світі,
- теоретичні основи дефектології та логопедії,
- особливості мовленнєвого розвитку дітей раннього і дошкільного віку,
- види мовленнєвих порушень та систему корекційної роботи при порушеннях звуковимови у дітей дошкільного віку.

Компетентності, визначені Стандартом вищої освіти України за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання та виховання дітей раннього й дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

Фахові компетентності

КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

КС-10. Вміння складати Індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

КС-12. Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності; здатність організовувати фізично та психологічно безпечне освітнє середовище.

КС-15. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.

Програмні результати навчання

ПР-03. Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.

ПР-05. Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПР-07. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПР-08. Вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання

документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

ПР-10. Бути знайомим з програмою раннього втручання, розуміти можливості опори на нього в подальшій роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.

ПР-11. Бути знайомим з ознаками булінгу. Вміти використовувати прийоми попередження та протидії йому.

ПР-16. Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

ПР-21. Розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-22. Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.

Компетентності, визначені професійним стандартом «Вихователь закладу дошкільної освіти»

Загальні компетентності

ЗК.01 Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (*громадянська компетентність*).

ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (*соціальна компетентність*)

Професійні компетентності

Трудові функції:

А. Організація, забезпечення та реалізація освітнього процесу

А2.3 Організаційна. Здатність організовувати ігрову (провідну) і інші види дитячої діяльності та підтримувати види діяльності, ініційовані дитиною.

А2.4 Організаційна. Здатність забезпечувати здобуття дошкільної освіти дітьми з особливими освітніми потребами.

В. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу

В1.1 Психоемоційна. Здатність до самоконтролю, саморегуляції та толерантної взаємодії.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1-4	весняний	3	90	30	–	30	–	30	–	залік
Заочна			3	90	12	–	–	–	78	–	залік

5.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1											
	Загальні засади дефектології як науки											
Тема 1. Предмет, завдання, принципи і методи дефектології як науки	8	2	2	–	–	4	8	2	–	–	–	6
Тема 2. Загальна характеристика дітей з порушеннями психофізичного розвитку	8	2	2	–	–	4	8	–	–	–	–	8
Тема 3. Психолого-педагогічна характеристика і освіта дітей з порушеннями слуху та дітей з порушеннями зору	8	4	2	–	–	2	8	2	–	–	–	6
Тема 4. Психологічні особливості дітей із затримкою психічного розвитку (ЗПР)	8	2	4	–	–	2	8	1	–	–	–	7
Тема 5. Діти з порушеннями інтелектуального розвитку	8	4	2	–	–	2	8	1	–	–	–	7
Тема 6. Психолого-педагогічні особливості дітей з порушеннями опорно-рухового апарату	8	2	4	–	–	2	8	–	–	–	–	8

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 7. Типи закладів для дітей з особливими освітніми потребами	8	2	2	–	–	4	8	2	–	–	–	6
Разом за ЗМ1	56	18	18	–	–	20	56	8	–	–	–	48
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2 Психолого-педагогічні особливості дітей з мовленнєвими порушеннями											
Тема 1. Логопедія, її предмет, завдання і методи.	6	2	2	–	–	2	6	1	–	–	–	5
Тема 2. Характеристика основних періодів нормального мовленнєвого розвитку дитини	7	2	2	–	–	3	7	1	–	–	–	6
Тема 3. Етіологія та класифікація мовленнєвих порушень.	6	2	2	–	–	2	6	–	–	–	–	6
Тема 4. Порушення усного мовлення	9	4	4	–	–	1	9	1	–	–	–	8
Тема 5. Порушення писемного мовлення	6	2	2	–	–	2	6	1	–	–	–	5
Разом за ЗМ 2	34	12	12	–	–	10	34	4	–	–	–	30
Усього годин	90	30	30	–	–	30	90	12	–	–	–	78

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

Назва тем семінарських занять	Можливі види завдань для самостійної роботи до семінарського заняття	Можливі види навчальної роботи на семінарському занятті
Тема 1. Предмет, завдання, принципи і методи дефектології як науки	1. Узагальнення навчального матеріалу у вигляді таблиць і схем. 2. Вивчення актуальних питань теми заняття 4. Формування джерельної бази до дисципліни. 5. Узагальнення та систематизація теоретичного матеріалу та його захист (презентація, доповідь та ін.).	1. Перевірка виконання домашніх завдань. 2. Обговорення навчальних питань, або тестова перевірка знань. 3. Письмова самостійна чи контрольна робота. 4. Розв'язування задач та виконання вправ.
Тема 2. Загальна характеристика дітей з порушеннями психофізичного розвитку		
Тема 3. Психолого-педагогічна характеристика і освіта дітей з порушеннями слуху та дітей з порушеннями зору		
Тема 4. Психологічні особливості дітей із затримкою психічного розвитку (ЗПР)		
Тема 5. Діти з порушеннями інтелектуального розвитку		

Тема 6. Психолого-педагогічні особливості дітей з порушеннями опорно-рухового апарату		5. Захист мультимедійних презентацій.
Тема 7. Типи закладів для дітей з особливими освітніми потребами		
Тема 8. Логопедія, її предмет, завдання і методи		
Тема 9. Основні періоди нормального мовленнєвого розвитку дитини		
Тема 10. Етіологія та класифікація мовленнєвих порушень		
Тема 11. Порушення усного мовлення		
Тема 12. Порушення писемного мовлення		

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

– *поточний контроль* (максимально – 50 балів): оцінюється робота студентів на семінарських заняттях; виконання завдань для самостійного опрацювання студентами, практичних завдань, творчих робіт, презентацій, тестових і письмових робіт;

– *рубіжний контроль* (максимально – 10 балів за два модулі): за 5-тибальною шкалою оцінюються модульні письмові роботи у кінці модуля 1 та модуля 2;

– *підсумковий контроль* (максимально – 40 балів): залік. Форма проведення – автоматизоване тестування у системі Moodle.

Бал, отриманий на екзамені, сума балів, отриманих студентом за різні види виконаної роботи у межах курсу, модульні письмові роботи складають підсумкову семестрову оцінку.

Під час підсумкового контролю враховуються результати студента за всіма видами навчальної роботи згідно зі структурою залікових кредитів.

За умов організації освітнього процесу в *онлайн-режимі* лекційні, семінарські, практичні заняття проводяться на платформах (*Moodle, Zoom, Google Meet, Google Classroom, BigBlueButton*). Поточне, рубіжне та підсумкове оцінювання (контроль) реалізуються у формі виконання розроблених викладачем автоматизованих тестів (*система Moodle, Google Forms, Quizlet*) та завдань.

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- стандартизовані тести;
- проекти (індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі проекти);
- доповіді, реферати, презентації за обраною темою;
- есе;
- розрахункові, графічні, табличні, статистичні та інші роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- реферування наукової літератури;
- створення структурних (візуальних) схем;
- виконання творчих завдань (доповіді, проекти, огляди тощо);

Політика щодо відвідування занять: відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин і надання відповідних документів, що їх підтверджують, навчання

може відбуватись за індивідуальним графіком (підстава: оформлений студентом пакет документів, наказ ректора).

Політика щодо академічної доброчесності: академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату, фабрикації, фальсифікації тощо. У разі порушення студентом академічної доброчесності, робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач залишає за собою право змінити тему завдання. Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Правилами академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/lnojdab4/pravy-la-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>) та «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahiat-2023plusdodatky-31102023.pdf>), «Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>).

Політика щодо дедлайнів і перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. За наявності поважних причин перескладання модулів відбувається із дозволу деканату.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінювання поточної навчальної діяльності, підсумкового контролю та дисципліни в цілому здійснюється відповідно до «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №2 від 24 лютого 2020 року (<https://drive.google.com/file/d/1aDDzrMzuZ7OA1CervuLzeYLOEosLySV/view>)).

Критерії оцінювання неформальної/інформальної освіти студентів

У межах поточного чи підсумкового контролю (заліку/іспиту) до рейтингу студента можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати неформальної/інформальної освіти з проблеми, що відповідає тематиці курсу :

– «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>)

– «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (Ч.3, п. 3.6) (<https://www.chnu.edu.ua/media/ujmf2ufm/polozhennia-pro-kontrol-i-otsiniuvannia-rezul-navch-zdobuvachiv.pdf>).

Доступність інформації для учасників освітнього процесу щодо визнання результатів неформальної освіти забезпечується через оприлюднення вище зазначених документів на офіційному сайті ЧНУ (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/>).

Згідно рішення кафедри (Протокол №1 від 27.08.2020, <https://bit.ly/3ShTpSR>) викладач враховує додаткові бали, отримані через неформальну освіту, до загальної суми балів, набраної з освітньої компоненти, за умови, що результати з проблеми відповідають тематиці курсу та отримані на освітніх платформах «Prometheus», «EdEra», «Всеосвіта», ГО «Українська асоціація педагогів і психологів початкової, дошкільної та позашкільної освіти» та ін.

Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак становить не більше 20% (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС).

Критерії оцінювання тестових завдань з навчальної дисципліни:

Кількість балів, які студент може набрати за правильну відповідь на одне питання – 1 балів.

Кількість правильних відповідей	Кількість балів за екзамен	Кількість правильних відповідей	Кількість балів за екзамен
40	40 балів	19	19 балів
30	39 балів	18	18 балів
38	38 балів	17	17 балів
37	37 балів	16	16 балів
36	36 балів	15	15 балів
35	35 балів	14	14 балів
34	34 бали	13	13 балів
33	33 бали	12	12 балів
32	32 бали	11	11 балів
31	31 бал	10	10 балів
30	30 балів	9	9 балів
29	29 балів	8	8 балів
28	28 балів	7	7 балів
27	27 балів	6	6 балів
26	26 балів	5	5 балів
25	25 балів	4	4 бали
24	24 бали	3	3 бали
23	23 бали	2	2 бали
22	22 бали	1	1 бал
21	21 бал	0	0 балів
20	20 балів		

Шкала відповідності згідно систем оцінювання:

- Оцінка А - «відмінно» - 36-40 правильних відповідей – 36-40 балів;
- Оцінка В - «добре» - 31-35 правильних відповідей – 31-35 балів;
- Оцінка С - «добре» - 26-30 правильних відповідей – 26-30 балів;
- Оцінка D - «задовільно» - 21-25 правильних відповідей – 21-25 балів;
- Оцінка E - «задовільно» - 16-20 правильних відповідей – 16-20 балів;
- Оцінка FX - «незадовільно» - 11-15 правильних відповідей – 11-15 балів;
- Оцінка F - «незадовільно» - 0-10 правильних відповідей – 0-10 балів.

Критерії оцінювання результатів навчання

Під час підсумкового контролю враховуються результати студента за усіма видами

навчальної роботи згідно зі структурою залікових кредитів. Проведення контролю знань відбувається у письмовій формі на основі виконання тестових завдань та передбачає оцінку знань студента за системою ECTS.

Бал, отриманий за підсумковий контроль (залік - 40 балів), сума балів, отриманих студентом за різні види виконаної роботи у межах курсу (робота на семінарських заняттях – 30 балів; виконання самостійної роботи – 20 балів), модульні письмові роботи (10 балів) складають підсумкову семестрову оцінку.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни та відповідає шкалі оцінювання: національній та ЄКТС.

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано	A (90–100)	Відмінно
	B (80–89)	Дуже добре
	C (70–79)	Добре
	D (60–69)	Задовільно
	E (50–59)	Достатньо
Не зараховано	FX (35–49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1–34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

A – «зараховано» – якщо студент набрав 90–100 балів, глибоко і всебічно знає зміст курсу, рекомендовану літературу, наукові першоджерела, логічно мислить і буде відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, пов'язує програмовий матеріал із профілем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

B, C – «зараховано» – коли студент набрав 70–89 балів, твердо знає курс і рекомендовану літературу. Добре засвоїв практичні навички, аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування про ті чи інші психологічні феномени, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу.

D, E – «зараховано» – якщо студент набрав 50–69 балів, в основному знає курс, рекомендовану літературу, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено почувається, виконуючи практичні завдання, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутнім фахом.

FX – «не зараховано» з можливістю перескладання – коли студент набрав 35–49 балів, не опанував зміст курсу, вкрай слабо знає загальну літературу курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

F – «не зараховано» з обов'язковим повним курсом – якщо студент набрав 1–34 бали, не опанував зміст курсу, не знає загальної літератури курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Відсутнє загальногуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)														Кількість балів (екзаменаційна робота)	Суарн а к-ть балів
Змістовий модуль №1								Змістовий модуль № 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	мкр	T1	T2	T3	T4	T5	мкр	40	100
4	4	4	5	4	5	4	5	4	4	4	4	4	5		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів

7. Рекомендована література

7.1. Базова (основна)

1. Аніщук А.М. Основи дефектології та логопедії : навч.-метод. посіб. для студентів факультету психології та соціальної роботи, спеціальність «Дошкільна освіта; практична психологія» Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2012. 175 с.
2. Гаяш О.В. Корекційна психопедагогіка (Олігофренопедагогіка) : навчально-методичний посібник. Ужгород : ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2021. 255 с.
3. Каут Н.М. Основи дефектології та логопедії : тексти лекцій. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2012 р. 372 с.
4. Колупасва А.А., Таранченко О.М. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.
5. Логопедія. Підручник, третє видання, перероблене та доповнене / За ред. М.К. Шеремет. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2014. 672 с.
6. Манько Н.В. Діагностика та корекція мовленнєвого розвитку дітей раннього віку: науково-методичний посібник. Київ : КНТ, 2008. 256 с.
7. Мартинчук О.В. Основи корекційної педагогіки: навч.-метод. посіб. для студентів напряму підготовки «Дошкільна освіта». Київ : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. 288 с.
8. Основи дефектології : навчально-методичний посібник для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапія» / Д. В. Ванюк [та ін]. Запоріжжя : ЗДМФУ, 2023. 133 с.
URL:<http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/18603/1/Ванюк%20Д.%20В.%20Дефектологія%20-%20посібник.pdf>
9. Сергійчук О.М., Основи корекційної педагогіки: навчально-методичний посібник / О.М. Сергійчук, Ю.М. Багно, О.В. Плужник ; за ред. О.М. Сергійчук. Переяслав : Видавництво , 2020. 224 с.
10. Спеціальна педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Мартинчук, І.М. Маруненко, К.В. Луцько та ін. Київ : Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2017. 364 с.
URL:https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/23200/1/O_Martynchuk_I_Marunenko_K_Lutsko_O_Taran_T_Melnichenko_T_Yezhova_SP_KSPKIO_IL.pdf

7.2. Допоміжна

1. Богуш А.М. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років: монографія. 2-ге видання. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2010. 374 с.

2. Гаврилова НС. Логопедія: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський:ПП «Медобори-2006», 2018. 188 с.
3. Костенко Т. М., Гудим І.М. Навчання дітей із порушеннями зору : навч.-метод. посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 184 с.
4. Логопедично-реабілітаційний супровід дітей із порушеннями психофізичного розвитку : Монографія / [А.І. Кравченко, Л.В. Мороз, Л.Л.Стахова, О.В. Ласточкіна, К.О.Зелінська-Любченко, І.В. Кравченко] ; за ред. А.І. Кравченка. Суми : ФОП Цьома С.П., 2021. 288 с.
URL:<https://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/32204/1/Монографія%20Логопедично-реаб.%20супровід%202021.pdf>
5. Марченко І. С. Педагогічні технології комунікативного розвитку дітей з тяжкими порушеннями мовлення: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. пед.закл.. 1-е вид. Київ: ДІА. 2019. 148 с.
6. Середа І.В., Кисличенко В.А. Спеціальна педагогіка з основами спеціальної дидактики: Навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів з курсу за змішаною формою навчання. Части- на II. Миколаїв, 2021. 198 с.
7. Синьова Є.П., Федоренко С.В. Тифлопедагогіка: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. 325с.
8. Сучасні проблеми логопедії та реабілітації: матеріали ІХ Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції (15 грудня 2020 року, м. Суми). Суми : ФОП Цьома С. П., 2020. 210 с.
URL:<https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9806/1/ЗБІРНИК%20Сучасні%20проблеми%20логопедії%20та%20реабілітації%202020.pdf>
9. Тарасун В.В. Логодидактика: навч. посібник. Київ : НПУ, 2004. 348 с.

8. Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, вул. Лесі Українки, 23) URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/01about>
2. Цифровий репозитарій наукової бібліотеки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02infres>
3. Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Івасюка (м. Чернівці, вул. О. Кобилянської, 47). URL: <http://www.library.cv.ua/sample-page-2>
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Бібліотечні електронні ресурси та технології. URL: http://nbuv.gov.ua/e_technology?field_e_technology_tid=444&field_yfpdf_tid=All
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Наукові ресурси. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/1539>
6. ELibUkr Електронна бібліотека України. Ресурси відкритого доступу. URL: <http://www.elibukr.org/uk/resursi/resursividkritogo-dostupu.html>
7. Міністерство освіти і науки України. Нормативно-правова база. URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/activity/63/64/normativnopravova-baza/>
8. Конвенція про права осіб з інвалідністю. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991_g71 .
9. Конституція України (1996). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> .
10. Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.08.2011 р. № 872: URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/872-2011-п>
11. Нормативно-правова база в сфері інклюзивної освіти. URL: www.ussf.kiev.ua/ielegalframework/

